

Arvoisat kunnan edustajat

Asia: Soiden ennallistaminen

Suomen luonnonsuojeluliitto (SLL) on saanut Maa- ja Metsätalousministeriön hiilestä kiinni -toimenpidekokonaisuudesta rahoituksen Pohjois-Karjalassa vuosina 2022-2024 toteutettavalle hankkeelle "Rahkasammalen paluu".

Hankkeen tavoitteisiin kuuluu mm. edistää kuntien ja yhteisöjen soiden hiilivarastojen säilymistä kartoittamalla ojitettuja soita kuntien ja yhteisöjen mailla Pohjois-Karjalassa, ja neuvottelemalla niiden ennallistamisesta. Viestinnällä tuodaan esiin ennallistettujen soiden merkitystä kuntien ja yhteisöjen omistamien soiden hiilivarastoina, ja tuodaan esille soiden ennallistamista kustannustehokkaana ilmastotyönä. Soiden ennallistaminen edistää myös luontokadon torjuntaa ja vesiensuojelua. Hankkeen pitkän aikavälin tavoite on, että metsäojitettujen soiden ennallistuspinta-ala ja maaperän hiilivarasto kasvavat.

Tämän tavoitteen saavuttamiseksi hankkeen yhtenä osaprojektina on kartoittaa kuntien ja yhteisöjen omistamia soita Pohjois-Karjalan alueella, ja neuvotella niiden ennallistamisesta. Sidosryhmille ja toimittajille järjestetään tutustumismatka Ilomantsissa ennallistetulle Isolle Piitsonsuolle, missä perehdytetään ennallistamisalueella tehtyihin rahkasammalen siirtoistutukseen. Arvo Ohtonen toimii tämän osaprojektin hankeneuvottelijana.

Tämän osaprojektin ensimmäiset vaiheet ovat

1. Pyydämme tiedon kuntanne halukkuudesta osallistua tähän projektiin.
2. Niiltä kunnilta, jotka ovat halukkaita osallistumaan projektiin, pyydämme neuvottelujen pohjatiedoksi kuntien omistamien metsätalousalueiden kiinteistöjen rekisteritiedot. Kohteiden karttatarkastelun pohjalta luonnonsuojeluliitto tekee arvion mahdollisista ennallistamiskelpoisista soista kuntien alueelle. Tietoja käsitellään luottamuksellisesti tässä projektissa.

Näiden vaiheiden osalta pyydämme kunnaltanne vastauksen 6.9.2022. Mikäli aikataulu on päätöksentekonne kannalta liian nopea, pyydämme tiedon, milloin pystytty toimittamaan vastauksen.

Vastaukset voitte toimittaa sähköpostitse: ohtonenarvo@gmail.com. Lisätietoja voitte kysyä puhelimitse: 050 577 3115.

Osaprojektin jatkovaiheita ovat:

3. Pyydämme myös teiltä arvion kuntanne ennallistamiskelpoisista soista.
4. Karttatarkastelujen pohjalta järjestetään neuvottelu, missä etsitään yhteisymmärrystä ennallistamiskelpoisista soista. Yksinkertaisinta ennallistaminen on tehdä metsätaloudellisesti epäonnistuneilla ojikoilla, mutta hankkeen tavoitteiden mukaisten hyötyjen kannalta, suot olisi tarpeellista ennallistaa kokonaisuutena puuta tuottavat reunaosat mukaan lukien.
5. Hankkeessa tehdään tarpeen mukaan yhteisiä maastokatselmuksia mahdollisille ennallistamiskohteille. Niissä voidaan keskustella kohteiden ennallistamismenetelmistä ja ennallistamisalueen laajuudesta. Pyydämme teiltä

myös lupaa luonnonsuojeluliiton omiin maastokäynteihin, joita tehtäisiin tarpeen mukaisesti.

6. Luonnonsuojeluliitto järjestää kuntien edustajille tutustumiskäynnin Ilomantsin Piitonsuon ennallistamisalueelle.
7. Ennallistettavien kohteiden selvittyä luonnonsuojeluliitto alkaa hankkimaan rahoitusta ennallistuksen toteuttamiseksi (ml. suunnitelman teko).
8. Kunta ja luonnonsuojeluliitto tekevät sopimuksen, missä todetaan molempien osapuolten oikeudet ja velvoitteet ennallistamiseen esitettävien soiden osalta.
9. Luonnonsuojeluliitto rahoittaa toteutettavat ennallistamissuunnitelmien mukaiset työt rahoitustilanteen mukaisesti joko hankkeen aikana tai hankkeen toteutusaikataulun jälkeen.
10. Ennen ennallistamistöitä tehdään mahdolliset ennallistamishakkuut, joista saatavat tulot jäävät kunnille.
11. Käytännön ennallistaminen toteutetaan siten, että kaivetut ojat tukitaan joko kokonaan tai tehdään ojatukkoja suunnitelman mukaisilla välimatkoilla. Kunta sitoutuu kohdan 8 sopimuksessa siihen, että tukittuja oja ei enää avata uudelleen.

Hankkeen kokonaiskuvan hahmottamiseksi esitellään lopuksi vielä hankkeen tavoitteita, muita osaprojekteja ja projektin vastuuhenkilöitä.

Hankkeen keskeisenä tavoitteena on vahvistaa soiden hiilivarastoja metsäojitettuja soita ennallistamalla sekä vähentää metaanipäästöjä kehittämällä tehokkaampia suon ennallistamismenetelmiä mm. siirtoistuttamalla rahkasammalta. Hankkeen tuloksena kehitetyillä siirtoistutusmenetelmillä pyritään pienentämään soiden ennallistamisen seurauksena syntyviä metaanipäästöjä.

Hankkeen muut osaprojektit ovat:

1. Sadan hehtaarin koeala ennallistetaan Tornator Oy:n omistamalla Isolla Piitonsuolla, Ilomantsissa. Ennallistaminen toteutetaan ensin kaivinkonetyönä, jonka jälkeen ennallistetulla alueella pilotoidaan erilaisia suokasvillisuuden palauttamismenetelmiä, kuten rahkasammalten siirtoistutusta suon mätäspinoilta avoveteen. Siirtoistutuksista vastaa Suomen luonnonsuojeluliitto
2. Ennallistamisalueelle perustetaan näytealoja, joista mitataan eri kasvilajien peittävyyttä, metaanin tuotto- ja hapetuspotentiaalia ja rahkasammalten pituus- ja biomassan kasvua. Ennallistamismenetelmien tehokkuutta vertaillaan sekä kohdealueen sisällä, sekä kahden vertailukohteen välillä. Työpaketista vastaa Itä-Suomen yliopisto ja Suomen luonnonsuojeluliitto

Suomen luonnonsuojeluliiton vastuuhenkilöt: Tuuli Hakulinen, Hankekoordinaattori, tuuli.hakulinen@sll.fi, p. 0504674840. Olli Turunen, Suoasiantuntija, oli.turunen@sll.fi, p. 040 755 3815

Itä-Suomen yliopiston vastuuhenkilö: professori Eeva-Stiina Tuittila, eeva-stiina.tuittila@uef.fi p.050 442 4299